

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 8523

Tarih : 21.10.2024

10/1948

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Serhat Temizer, tahliye kararı sonrası Erzurum Oltu Cezaevi yerine Van F Tipi Yüksek Güvenlikli Cezaevi'ne götürülmüş ve burada tek kişilik hücrede tutulduğu sırada şüpheli bir şekilde hayatını kaybetmiştir. Epilepsi hastası olan Temizer'in uygun tıbbi bakıma erişiminde yaşanan sıkıntılar ve şüpheli ölümünün cezaevi yönetimi tarafından açıklanmaması, ciddi ihmaller zincirine işaret etmektedir. Temizer'in şüpheli ölümünün aydınlatılması ve cezaevlerinde bu tür yaşam hakkı ihlallerinin önlenmesi için etkili bir soruşturma başlatılmalıdır. Bu nedenle, şüpheli ölümün tüm boyutlarıyla araştırılması, sorumluların hukuk önünde hesap vermesi ve benzer durumların bir daha yaşanmaması için gerekli önlemlerin alınması amacıyla bir Araştırma Komisyonu kurulmasını ve bu hususta Anayasa'nın 98'inci İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

Öznur Bartin
Hakkâri Milletvekili

GEREKÇE

22 yaşındaki epilepsi hastası Serhat Temizer, 6 Mart 2021'de Hakkâri'de tutuklanmış ve "örgüt üyeliği" suçlamasıyla yargılanmaya başlanmıştır. 18 Ekim 2024'te Hakkâri 1. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen duruşmasında 4 yıl 3 ay hapis cezasına çarptırılmasına rağmen, "uzun tutukluluk" gerekçesiyle tahliye edilmesine karar verilmiştir. Ancak tahliye kararı sonrası Temizer, Erzurum Dumlupınar 2'Nolu Kapalı Cezaevi'ne götürülmek yerine Van F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevi'ne götürülmüş ve burada tek kişilik hücrede tutulurken şüpheli bir şekilde hayatını kaybetmiştir.

Cezaevi yönetimi, Temizer'in ölüm sebebi olarak "aniden fenalaşma"yı göstermiş, ancak babası Hatip Temizer oğlunun duruşmadan moralli çıktığını ve sağlık durumu hakkında herhangi bir endişelerinin olmadığını belirtmiştir. Baba Temizer, oğlunun ölümüne dair cezaevi yönetiminden hiçbir bilgi alamadığını ve ölümünün şüpheli olduğunu vurgulamıştır. Cezaevinde geçirdiği epilepsi krizlerinin doğru bir şekilde tedavi edilmemesi, kelepçeli muayene dayatılması, tedavi taleplerinin reddedilmesi gibi ihmaller zinciri, Temizer'in ölümünün sadece sağlık sorunlarıyla açıklanamayacak kadar karmaşık olduğuna işaret etmektedir.

Temizer'in epilepsi hastası olmasına rağmen tedavisinin yetersiz kalması ve uygun tıbbi yardıma erişiminin engellenmesi, bu yükümlülüğün ihlaline işaret etmektedir. Ayrıca, 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun da mahpusların sağlık hakkına erişimlerini garanti altına almakta, tıbbi yardım ve tedavi süreçlerinin düzenli bir şekilde yapılmasını zorunlu kılmaktadır. Ancak Serhat Temizer gibi birçok hasta mahpusun, gerekli sağlık hizmetlerine erişememesi, ihlallerin sistematik hale geldiğini göstermektedir.

Cezaevlerindeki sağlık koşulları ve bu koşulların mahpusların ölümüne yol açan ihmallerle birleşmesi, mahpusların yaşam hakkının korunmadığını açıkça ortaya koymaktadır. 2022 yılından bu yana Türkiye cezaevlerinde 73 mahpusun ölüm kaydı düşülmüş, İnsan Hakları Derneği (İHD) ise 2023 yılı içerisinde en az 42 mahpusun cezaevinde hayatını kaybettiğini açıklamıştır. Bu ölümlerden 10'u şüpheli olarak kayıtlara geçerken, 4 mahpusun ölüm nedeni olarak intihar iddiaları öne sürülmüştür. Bu tür ölümlerin ardındaki ihmal ve sorumsuzluk zincirleri, mahpusların temel haklarının sistematik bir şekilde ihlal edildiğini göstermektedir.

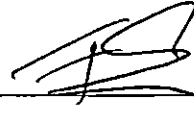
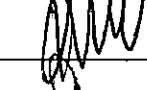
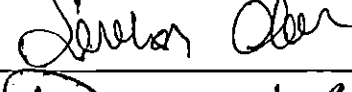
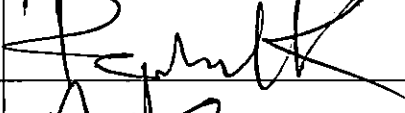
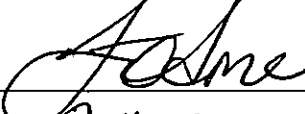
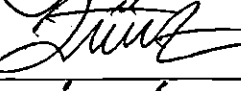
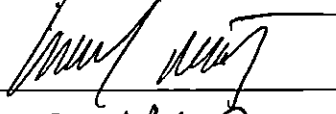
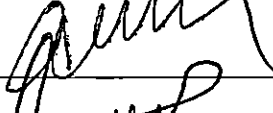
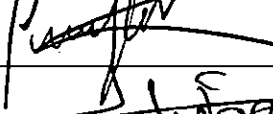
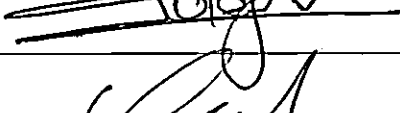
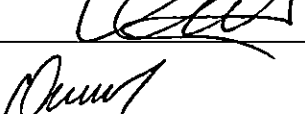
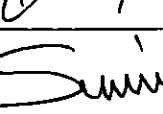
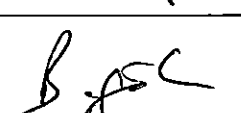
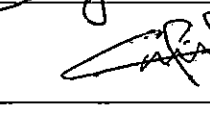
Uluslararası insan hakları hukukuna göre, cezaevlerindeki mahpusların sağlık ve yaşam hakları, devletin gözetimi ve sorumluluğu altındadır. Birleşmiş Milletler (BM) tarafından kabul edilen Mahpusların Muamelesine Dair Standart Asgari Kurallar ya da bilinen adıyla Nelson Mandela Kuralları, mahpusların fiziksel ve zihinsel sağlıklarının korunması için devletlerin yükümlülüklerini belirlemektedir. Bu kuralların 24. maddesi, her mahpusun sağlık durumu hakkında düzenli bir tıbbi değerlendirme yapılması gerektiğini ve mahpusların sağlık haklarının devlet tarafından korunması gerektiğini vurgulamaktadır.

Mandela Kuralları'na ek olarak, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS) de yaşam hakkını garanti altına alan önemli uluslararası sözleşmelerdendir. AİHS'nin 2. Maddesi, yaşam

hakkının korunmasını devlete yüklemektedir. Serhat Temizer gibi hasta mahpusların gerekli tedaviyi görememesi ve ihmaller zinciri sonucunda yaşamlarını yitirmeleri, bu sözleşmenin ihlali anlamına gelmektedir. Ayrıca, AİHS'nin 3. Maddesi uyarınca mahpusların insanlık dışı ve onur kırıcı muameleye maruz kalmaması gerekmektedir. Tek kişilik hücrede tutulmak, yetersiz sağlık hizmeti almak ve kelepçeli muayene dayatılması gibi uygulamalar, bu madde kapsamına giren ihlaller arasındadır.

Serhat Temizer'in ölümüne dair cezaevi yönetiminin bilgi vermemesi ve ölüm sebebine ilişkin net bir açıklama yapılmaması, olayın şüpheyile karşılanmasına neden olmuştur. Bu tür ölümlerin aydınlatılması için devletin etkili, şeffaf ve bağımsız bir soruşturma yürütmesi gerekmektedir. AİHS'nin 2. Maddesi gereğince, devletler yaşam hakkını ihlal eden durumlarda etkili bir soruşturma yürütmek zorundadır. Ancak Temizer vakasında, soruşturmanın şeffaf bir şekilde yürütülmediği, aile ve avukatların olay hakkında bilgilendirilmediği, adaletin sağlanmasında gecikmeler yaşandığı görülmektedir.

Cezaevinde yaşanan şüpheli ölümün tüm boyutlarıyla araştırılması, sorumluların hukuk önünde hesap vermesi ve benzer durumların bir daha yaşanmaması için gerekli önlemlerin alınması amacıyla bir Araştırma Komisyonu kurulmasını ve Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

1	NEJLA DEMİR	AĞRI	
2	FERİT ŞENYAŞAR	ŞANLIURFA	
3	CEYLAN AKÇA CUPOLO	DİYARBAKIR	
4	VEZİR COŞKUN PARLAK	HAKKARİ	
5	KEZBAN KONUKÇU	İSTANBUL	
6	HAKKI SARUHAN OLUÇ	ANTALYA	
7	PERİHAN KOCA	MERSİN	
8	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
9	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
10	ZEYNEP ODUNCU	BATMAN	
11	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	
12	HEVAL BOZDAĞ	AĞRI	
13	OSMAN CENGİZ ÇANDAR	DİYARBAKIR	
14	SÜMEYYE BOZ	MUŞ	
15	ÖMER FARUK HÜLAKÜ	BİNGÖL	
16	ONUR DÜŞÜNMEZ	HAKKARİ	
17	GEORGE ASLAN	MARDİN	
18	SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP	BİTLİS	
19	BURCUGÜL ÇUBUK	İZMİR	
20	CELAL FIRAT	İSTANBUL	